

ที่ มท ๐๘๒๑.๔/ว๕๓๖๕

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความร่วมมือแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณกองทุนหลักประกันสุขภาพ
ในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ ในการขับเคลื่อนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น (อปท.)

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ที่ สปสช ๒.๗๓/๓๓๑๑๘

ลงวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๖๘

จำนวน ๑ ชุด

ด้วยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้รับแจ้งจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติว่า
กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ร่วมกับหน่วยงานภาคียุทธศาสตร์ ขับเคลื่อนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
และโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ด้วยกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่น
หรือพื้นที่ เพื่อสนับสนุนส่งเสริมสุขภาพและป้องกันอุบัติเหตุของเด็กปฐมวัยและวัยรุ่น และการป้องกัน
และแก้ไขปัญหาสาธารณสุขจากฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 2.5) และมลพิษทางอากาศ เพื่อยกระดับคุณภาพ
ชีวิตและลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพในพื้นที่ ซึ่งกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่เป็นกลไก
สำคัญที่สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) สนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชน
มีส่วนร่วมจัดการปัญหาสุขภาพ ประกอบกับคณะอนุกรรมการสนับสนุนการดำเนินงานระบบหลักประกัน
สุขภาพในระดับท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จึงขอให้จังหวัดขอความร่วมมือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
พิจารณาสนับสนุนงบประมาณให้กองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ ที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
และโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขับเคลื่อนแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน
อุบัติเหตุของเด็กปฐมวัยและวัยรุ่น และการป้องกันและแก้ไขปัญหาสาธารณสุขจากฝุ่นละอองขนาดเล็ก
(PM 2.5) และมลพิษทางอากาศ ทั้งนี้ สามารถดาวน์โหลดสิ่งที่ส่งมาด้วยได้ที่เว็บไซต์ <https://shorturl.asia/RTgbl>
หรือ QR Code ท้ายหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายศิริพันธ์ ศรีกงพลี)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น

กลุ่มงานส่งเสริมสุขภาพ

โทร. ๐๒ ๒๔๑ ๙๐๐๐ ต่อ ๕๔๐๕ /๐๘๑ ๑๔๗ ๓๗๓๘

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th

ผู้ประสาน นางสาวภัสร์จิรัฐม์ อัมเมฆรัตน์/นางสาวนริศรา เจ๊ะหะ

แนวทางการการดำเนินงาน
ส่งเสริมสุขภาพและป้องกันอุบัติเหตุของเด็กปฐมวัยและวัยเรียน
ของกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่

สถานการณ์ทั่วโลกกำลังประสบปัญหาการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของผู้บาดเจ็บ และเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน ในปี พ.ศ. 2566 ประเทศไทย มีผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนจำนวน 17,498 ราย อัตราต่อแสนประชากร 26.86 เฉลี่ยเดือนละ 48 ราย โดยสาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากรถจักรยานยนต์ ร้อยละ 82.50 ที่ส่งผลให้เสียชีวิตและบาดเจ็บสาหัส ส่วนใหญ่มาจากอาการบาดเจ็บที่ศีรษะ (ข้อมูลจากกองป้องกันการบาดเจ็บ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ณ วันที่ 5 ธันวาคม 2567) <https://dip.ddc.moph.go.th/new> ซึ่งหมวกนิรภัยมีประสิทธิภาพในการลดความเสี่ยงที่จะบาดเจ็บที่ศีรษะและลดอาการรุนแรงของอาการบาดเจ็บลงได้ และข้อมูลปี พ.ศ. 2566 มูลนิธิไทยโรดส์ ได้สำรวจอัตราการสวมหมวกนิรภัยทั่วประเทศ พบว่า ในเด็กเล็กสำหรับผู้นั่งซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์มีการสวมหมวกนิรภัยเพียงร้อยละ 16 เท่านั้น

ประกอบกับหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0816.4/ว3458 ลงวันที่ 30 สิงหาคม 2562 ได้กำหนดมาตรการและแนวทางในการสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยในการสวมหมวกนิรภัยของเด็กปฐมวัยและผู้ปกครองในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ถือปฏิบัติ

ดังนั้นการสร้างวินัยจราจรและส่งเสริมการสวมหมวกนิรภัยให้เพิ่มขึ้น จึงเป็นวิธีการสำคัญ ในการเพิ่มความปลอดภัยบนท้องถนน และเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพที่สุดในการลดการเสียชีวิตและการบาดเจ็บที่ศีรษะอันเนื่องมาจากอุบัติเหตุจราจร ซึ่งควรสร้างให้เกิดความคุ้นชินให้เป็นนิสัยตั้งแต่วัยเด็ก จนกลายเป็นวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนนขึ้น เนื่องจากในสภาวะปัจจุบัน มีผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ที่ไม่สวมหมวกนิรภัยมีความเสี่ยงสูงที่จะได้รับบาดเจ็บที่ศีรษะหรือเสียชีวิตสูงมาก ซึ่งส่งผลกระทบต่อชีวิต เศรษฐกิจ ที่เป็นภาระให้แก่โรงพยาบาล ครอบครัว (ผู้ดูแล) และสังคม ทั้งที่อุบัติเหตุจราจรสามารถป้องกันได้ และเพื่อป้องกันชีวิตเด็กเล็ก นักเรียนให้เติบโตมาอย่างปลอดภัย จึงควรร่วมกันสร้างวินัยจราจร ส่งเสริมให้เด็กเล็กสวมหมวกนิรภัย

วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อขับเคลื่อนเชิงนโยบายและแผนงานการป้องกันและแก้ปัญหาการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนในกลุ่มเด็กระดับปฐมวัย
- ๒) พัฒนากลไกการขับเคลื่อนการดำเนินงานในระดับท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับการดำเนินงานคณะกรรมการด้านความปลอดภัยทางถนนในเด็กระดับปฐมวัย ภายใต้ศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนนจังหวัด (ศปถ.จังหวัด) และถ่ายทอดสู่ระดับอำเภอ ท้องถิ่นและสถานศึกษาตลอดจนพัฒนากลไกการกำกับติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง
- ๓) เพื่อพัฒนารูปแบบและสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน ในการปลูกฝังวินัยจราจรตั้งแต่ระดับปฐมวัย ให้เกิดวินัยจราจรจัดการความปลอดภัยทางถนน ในประเด็นสำคัญ ได้แก่ การส่งเสริมการสวมหมวกนิรภัย การจัดทำธนาคารหมวกนิรภัยสำหรับเด็ก การจัดการสภาพแวดล้อมบริเวณหน้าสถานศึกษา และบริเวณทางข้าม การจัดการความปลอดภัยรถรับ - ส่งนักเรียน การจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมตามช่วงวัย และการสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองในการขับขีรถปลอดภัย
- ๔) เพื่อพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างวินัยจราจรความปลอดภัยทางถนนสำหรับเด็กระดับปฐมวัย และพัฒนาแนวทางการนำหลักสูตรไปใช้ที่เหมาะสมให้บุคลากรทางการศึกษามีสมรรถนะ ในการจัดกิจกรรมเพื่อการพัฒนาเด็กโดยบูรณาการ การปลูกฝังวินัยจราจร ตามหลักวิชาการและมาตรฐานวิชาชีพของครูสภา

กลุ่มเป้าหมายและพื้นที่ดำเนินโครงการ

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและต้นสังกัด อปท. ที่เข้าร่วมโครงการ จากทั่วประเทศ

ปี พ.ศ.2568-2569 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 500 แห่ง

พื้นที่ดำเนินการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กถนนปลอดภัยร้อยละ 5 จากทั่วประเทศ ประกอบด้วย

1) พื้นที่ที่มีต้นทุนเดิม จำนวน 10 จังหวัด ประกอบด้วย

ภาคเหนือ : เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน ลำพูน

ภาคกลาง : สุพรรณบุรี

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : อุบลราชธานี อำนาจเจริญ ศรีสะเกษ

ภาคใต้: สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช

หมายเหตุ พื้นที่ต้นทุนเดิม เป็นพื้นที่ดำเนินการในการสนับสนุนจาก สสส.ในเฟสที่ 1-4 แต่ไม่ได้ทำทุก

อำเภอ-ตำบล-ศพด. จึงมีแนวคิดจะทำครอบคลุมทั้งจังหวัด โดยเลือกมา 8 จังหวัด

2) พื้นที่ใหม่ : ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สนใจ เข้าร่วมโครงการทั่วประเทศ โดยมุ่งเน้นไปยังพื้นที่ใหม่ พิจารณาจากความพร้อม ความสนใจของผู้บริหารฯ หรือมีสถิติอัตราการสวมหมวกนิรภัยในเด็กเล็กจำนวนต่ำ

เกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่

1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่สนใจสร้างเสริมวินัยจราจรในเด็กระดับปฐมวัย
2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีสถิติการสวมหมวกนิรภัยที่ต่ำกว่าร้อยละ 5
3. อำเภอ ตำบล ชุมชนที่มีความเสี่ยงจากภัยทางถนน และยังไม่มีการขับเคลื่อนงานด้านความปลอดภัยทางถนนที่ชัดเจน
4. ผู้บริหาร ศปถ.อำเภอ(นายอำเภอ) และ ศปถ.ท้องถิ่น(นายก อปท.) มีความสนใจเข้าร่วมโครงการ

กิจกรรมดำเนินงานภายใต้โครงการ

1. กิจกรรมส่งเสริมประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจ ครู ผู้ปกครอง เพื่อร่วมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยในการสวมหมวกนิรภัยของเด็กปฐมวัยและผู้ปกครอง พร้อมให้ครูที่เดินทางมาด้วยรถจักรยานยนต์ปฏิบัติตนเป็นต้นแบบที่ดี
2. รมรงค์สื่อสารผ่านเว็บไซต์ อปท. เฟสบุ๊ค กลุ่มไลน์ เพื่อสร้างความเข้าใจ ขอความร่วมมือ และติดตั้งป้ายเขตสวมหมวกนิรภัยในพื้นที่ชุมชน วัด ตลาด หมู่บ้าน หน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
3. กิจกรรมให้วัคซีนหมวกนิรภัยแก่บุตรหลาน โดยขอความร่วมมือจากพ่อแม่ ผู้ปกครองจัดหาหมวกนิรภัยให้เด็กเล็กได้สวมใส่ และผู้ปกครองที่มาส่งบุตรหลานทุกครั้ง
4. กิจกรรมธนาคารหมวกนิรภัย (กองทุนหมวกนิรภัยสำหรับเด็กเล็ก)
 - 4.1 สำรวจจำนวนเด็กที่ขาดแคลนหมวกนิรภัย (พิจารณาขนาดศีรษะเด็กเล็กตามแต่ละช่วงชั้น)
 - 4.2 จัดหาหมวกนิรภัยที่มีขนาดเหมาะสมกับศีรษะเด็กเล็ก โดยงบประมาณจากโครงการฯ และขอรับสมทบหมวกนิรภัย จากห้างร้าน พื้นที่ชุมชน
 - 4.3 จัดทำบัญชี บันทึกยืมคืน เป็นรายเทอมการศึกษา โดยมีเงื่อนไข เช่น มีรางวัลหากสวมหมวกนิรภัยทุกครั้งเดินทางด้วยรถจักรยานยนต์ หรือมีบทลงโทษเมื่อไม่สวมหมวกนิรภัยขณะเดินทางฯ
5. จัดให้มีสื่อการสอนวินัยจราจร และจัดประสบการณ์การเรียนรู้เรื่องความปลอดภัยทางถนน
6. รายงานผลงานดำเนินงานโครงการ

**บทบาท 5 หน่วยงาน ตามข้อตกลงความร่วมมือ
ขับเคลื่อนกลไกสร้างความปลอดภัยทางถนน ด้วยการปลูกฝังจิตสำนึก สร้างวินัยจราจรโดยการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก**

หน่วยงาน	ภารกิจ	บทบาท
1.กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	1.สนับสนุน ผลักดันให้ท้องถิ่นทุกแห่ง ป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุจราจร 2.ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมสร้างความปลอดภัยทางถนน	1.สนับสนุนให้ อปท. ทุกแห่ง มีการสำรวจและแก้ไขจุดเสี่ยง จุดอันตรายจากบ้านเด็กมาที่ ศพด. โดยรอบชุมชน และเขตรับผิดชอบดูแลของ อปท. 2.สนับสนุนให้ ศพด.ทุกแห่ง มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องวินัยจราจร การเดินทางปลอดภัย มีการจัดตสภาพแวดล้อมปลอดภัยและเอื้อกับการปรับพฤติกรรม และส่งเสริมการสวมหมวกนิรภัย 3.ส่งเสริมให้ประชาชน ผู้ปกครองที่เดินทางมารับเด็กนักเรียน สวมหมวกนิรภัยทุกครั้ง ทั้งเด็ก-นักเรียนและผู้ปกครอง 4. สร้างแรงจูงใจ เพิ่มคะแนนการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Performance Assessment : LPA) ให้กับ อปท. ที่มีการจัดการ 3 ด้าน : จัดการจุดเสี่ยง จัดการพฤติกรรมเสี่ยง และจัดการเรียนรู้วินัยจราจร 5. สนับสนุนผลักดันให้ อปท.บรรจุ เรื่อง การจัดการอุบัติเหตุจราจร 3 ด้าน ไว้ในข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติ เพื่อเกิดแผนปฏิบัติ-งบประมาณดำเนินการต่อเนื่อง
2.กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา	1.สนับสนุนส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพ 2.ควบคุมและรักษามาตรฐานวิชาชีพครู	1.ส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาวิชาชีพครู พัฒนาคู่มือความรู้ สามารถจัดทำแผนประสบการณ์เรียนรู้ ด้านการสร้างจิตสำนึก วินัยจราจร โดยบูรณาการเข้ากับการสร้างทักษะ EF ปฐมวัย 9 ด้าน (จัดทำแผน-ผลิตสื่อการสอน-สอน-ประเมิน-พัฒนา) 2. อบรมพัฒนาศักยภาพ ส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพครู ให้มีสมรรถนะในด้านการสร้างจิตสำนึกและวินัยจราจร ร่วมกับภาคีเครือข่าย สสส. 3. ร่วมจัดอบรมและออกไปประกาศ เชิดชูเกียรติ ลงนิเทศติดตาม ชื่นชมผลงาน 4. สนับสนุนผลักดันให้ครู จัดทำผลงานวิชาการเลื่อนขั้นวิทยฐานะ 5. ผลักดันให้เกิดหลักสูตรการสร้างเสริมวินัยจราจรในเด็กระดับปฐมวัย
3.สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ(สสส.)	สนับสนุนและร่วมมือกับหน่วยงานภาคีต่างๆ เพื่อสร้างเสริมสุขภาพประชาชนให้มีสุขภาพที่ดีครบ 4 มิติ	1.สนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพครู ในการขยายผลความรู้ การปลูกฝังจิตสำนึก สร้างวินัยจราจร สำหรับเด็กปฐมวัย ร่วมกับสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา 2.ส่งเสริม สนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมาร่วมสร้างความปลอดภัยทางถนน โดยการมีส่วนร่วมของ อปท.และชุมชน ร่วมกับ กรม สปถ.

หน่วยงาน	ภารกิจ	บทบาท
		3. ขยายผล องค์ความรู้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบด้านความปลอดภัยทางถนน ในการจัดการ 3 ด้าน ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ และแพร่หลาย 4. สนับสนุนให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่มอัตราการสวมหมวกนิรภัยในเด็กเล็กสูงขึ้น โดยสนับสนุนให้เกิดโครงการรณรงค์สวมหมวกนิรภัยในเด็กปฐมวัย 5. สร้างแรงจูงใจ มอบรางวัล The Best Road Safety สำหรับ ครู/ศพด./อปท.ที่มีผลงานโดดเด่น 6. ขยายผลทั้งพื้นที่ต้นแบบและชุดความรู้/แนวทางการจัดกิจกรรม / การขับเคลื่อน ศพด.สู่ตำบล ถนนปลอดภัย
4.กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย(ปภ.)	บูรณาการการดำเนินงานตามแผนแม่บทความปลอดภัยทางถนน โดยมุ่งเน้นการสร้างการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น ชุมชนและการติดตามประเมินผล	1.ขับเคลื่อนกลไกการดำเนินงานและร่วมสนับสนุนกิจกรรมของภาคีเครือข่ายความปลอดภัยทางถนน 2. ประสานเชื่อม ศปถ.จังหวัด/ศปถ.อำเภอ/ศปถ.ท้องถิ่น ร่วมดำเนินการสร้างวินัยจราจรในเด็กปฐมวัย 3. สนับสนุน ส่งเสริมการติดตามประเมินผลการดำเนินงานผ่านโครงสร้างศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนน
5. สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ(สปสช.)	สนับสนุนและร่วมมือกับหน่วยงานภาคีต่างๆ เพื่อสร้างเสริมสุขภาพประชาชนและพัฒนาระบบหลักประกันสุขภาพ	1.สนับสนุนองค์ความรู้ และความร่วมมือทางวิชาการ เพื่อพัฒนาระบบหลักประกันสุขภาพ 2.ร่วมขับเคลื่อนระบบและกลไกการจัดการความปลอดภัยทางถนนในกลุ่มเด็กปฐมวัย 3. สนับสนุน ผลักดันให้ ท้องถิ่น พัฒนาการดำเนินงานสร้างวินัยจราจร ผ่านกองทุนสุขภาพตำบล 4.ร่วมผลักดันข้อเสนอเชิงนโยบาย และร่วมเป็นคณะทำงานการติดตามประเมินผล

Timeline ความร่วมมือ 5 หน่วยงาน

ระยะเวลาดำเนินงานโครงการ 24 เดือน 1 มิถุนายน 2568 - 31 พฤษภาคม 2570

ต้นน้ำ

5 หน่วยงาน

- ประสานความร่วมมือ
- บันทึกข้อตกลง (MOU)

พ.ค. - มิ.ย. 68

พ.ค. มิ.ย. ก.ค. ส.ค.

ก.ค. - ส.ค. 68

- สสส. แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนงาน 5 หน่วยงาน ส่งรายชื่อคณะทำงาน/คณะกรรมการ

5 หน่วยงาน + ทีม สพด. 5 ภาค

- ออกแบบแนวทางการพัฒนาครู + ทีม อปท.
- จัดเวทีอบรมพัฒนาศักยภาพผ่านระบบออนไลน์ (5 เรื่อง)
- (5 หน่วยงาน ร่วมประชาสัมพันธ์ / จัดกิจกรรม)

ก.ย. - ส.ค. 68 ----- ก.พ. 69

ก.ย. ต.ค. พ.ย. ธ.ค.

กลางน้ำ

2568 | 2569

ม.ค. ก.พ. มี.ค. เม.ย.

ม.ค. - มิ.ย. 69

คณะกรรมการ / คณะทำงาน 5 หน่วยงาน ทีม สพด. 5 ภาค

- อบรมพัฒนาศักยภาพ onsite 4 ภูมิภาค (จังหวัดต้นแบบ)
- สนับสนุนโครงการธนาคารหมวกนิรภัยสำหรับเด็กปฐมวัย
- ผลักดันให้เกิด ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสร้างวินัยจราจร
- นิเทศติดตาม สพด. / อปท. ที่เข้าร่วมโครงการ
- ประกาศเกณฑ์การรับสมัครเพื่อคัดเลือก สพด.ดีเด่น

5 หน่วยงาน + ทีม สพด. 5 ภาค

- จัดเวทีคัดเลือก และลงพื้นที่ สพด.ต้นแบบ

ก.ค. - ส.ค. 69

พ.ค. มิ.ย. ก.ค. ส.ค.

ปลายน้ำ

5 หน่วยงาน

- มอบรางวัล ระดับประเทศ

พ.ย. 69

ก.ย. ต.ค. พ.ย.

ทีม โครงการ สพด.

- **ประสานให้เกิดกิจกรรมและจัดเวทีประชุมติดตาม ทุก 3 เดือน**
- **ลงนิเทศให้คำปรึกษา ทุก 5 เดือน**
- **ถอดบทเรียน สกัด สิ่งเคราะห์้องค์ความรู้**

Time Line โครงการ →

กรอบแนวคิด

ศพด. ร่วมสร้างวัฒนธรรม ความปลอดภัยทางถนน

- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั่วประเทศ เข้าร่วมดำเนินการ ร้อยละ 5
- เพิ่มอัตราการสวมหมวกนิรภัย ในเด็กเล็ก ร้อยละ 25

1 เชื่อมสานพลัง
บูรณาการ
ขับเคลื่อน

ประสานเชื่อม สร้างความร่วมมือ จัดทำข้อตกลง (MOU) 5 หน่วยงาน
ร่วมกับบูรณาการขับเคลื่อนงาน
(สสส. + สปสข. + ปก. + ศุภสภา + กรมส่งเสริมฯ)

กำหนดแนวทางการส่งเสริมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปลอดภัยทางถนน
เกิดแผนงาน + แนวทางการขับเคลื่อน ศพด. ในส่วนกลาง

2 พัฒนา ขยาย
องค์ความรู้
(ติดตามอุปสรรคทางปัญญา)

- อบรมพัฒนาศักยภาพครู ศพด. (Online/Onsite)
- เปิดพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้

- สร้างแกนนำ/พี่เลี้ยง
- สร้างเครือข่ายครู
- ติดตาม สนับสนุน
- นิเทศ ติดตามเสริมพลัง

3 สนับสนุน
ศูนย์พัฒนา
เด็กเล็ก

ศพด. เดิม
ถ่ายทอดและส่งต่อ
ดำเนินการครอบคลุมทั้งจังหวัด

ศพด. ใหม่

- ส่งเสริม/สนับสนุนให้เป็น ศพด. ถนนปลอดภัย
- จัดประสบการณ์เรียนรู้ ปลุกฝังวิถีจราจร
- จัดทำธนาคารหมวกนิรภัย ปรับพฤติกรรมเสี่ยง
- จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อกับการเรียนรู้
- จัดการจุดเสี่ยง

แนวทางการดำเนินงาน

การป้องกันและแก้ไขปัญหาสาธารณสุขจากฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 2.5) และมลพิษทางอากาศ ของกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่

สถานการณ์ประเด็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระดับโลก ได้แก่ การเพิ่มขึ้นของปริมาณก๊าซเรือนกระจก ในปี พ.ศ. 2565 พบว่า ความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ก๊าซมีเทน และก๊าซไนตรัสออกไซด์ คิดเป็นร้อยละ 149 262 และ 124 เทียบกับยุคก่อนอุตสาหกรรม (พ.ศ. 2393-2443) ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยอุณหภูมิโลก มีค่าเฉลี่ยเพิ่มสูงขึ้น 1.15 ± 0.13 องศาเซลเซียส ส่งผลทำให้ระดับน้ำทะเลเพิ่มสูงขึ้น 10 มิลลิเมตร เกิดไฟป่าบ่อยและรุนแรงมากขึ้นทั่วโลก เกิดสภาวะแห้งแล้งและคลื่นความร้อนในหลายพื้นที่ มีเหตุการณ์น้ำท่วม คลื่นความร้อน และดินโคลนถล่มอันเนื่องมาจากฝนตกในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ขณะที่ทรัพยากรป่าไม้โลกมีแนวโน้มลดลงจากการขยายตัวของพื้นที่เกษตรกรรม ความหลากหลายทางชีวภาพได้รับผลกระทบจากปัจจัยทางสภาพภูมิอากาศทั่วโลก มีสัตว์มีกระดูกสันหลังบนบก ร้อยละ 11-98 และสัตว์ในทะเลร้อยละ 17-84 ถูกคุกคามจากการสูญเสียดินที่อยู่ ส่วนความเข้มข้นของฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM2.5) ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ระหว่าง พ.ศ. 2564-2565 ลดลงประมาณร้อยละ 5 โดยลดลงอย่างชัดเจนในประเทศอินโดนีเซียและเมียนมาร์

สถานการณ์มลพิษพบว่าปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้น คุณภาพแหล่งน้ำเสื่อมโทรมลง และคุณภาพอากาศมีความเสื่อมโทรม โดยประเด็นปัญหาหมอกควัน และฝุ่น PM2.5 ที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและสุขอนามัยของประชาชนเป็นอย่างมาก แต่อย่างไรก็ตาม ปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนทั้งเศรษฐกิจ และสังคมในวงกว้าง คือ ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยในปี พ.ศ. 2561 ประเทศไทยจัดอยู่ในอันดับ 9 ของประเทศที่มีความเสี่ยงสูงสุด จากภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัย ภัยแล้ง วาตภัย จากอุณหภูมิและปริมาณฝนที่มีความแปรปรวนสูง อันเนื่องมาจากการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในภาคพลังงาน ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนมากที่สุด (67%) ตามด้วยภาคเกษตร (15%) และอุตสาหกรรม (10%) โดยประเทศไทยได้กำหนดเป้าหมายในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ให้เป็นกลางทางคาร์บอนในปี 2050 และให้การปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ในปี 2065 โดยใช้แนวทางการพัฒนาเทคโนโลยีที่ลดการปล่อยก๊าซและเพิ่มการดูดซับก๊าซเรือนกระจกจากธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและความเสื่อมโทรมของระบบนิเวศ เป็นสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดผลกระทบในหลายมิติ

เด็กไทยประมาณ 13.6 ล้านคน ต้องเผชิญความเสี่ยงจาก PM2.5 สูง ซึ่งสัมพันธ์กับความเจ็บป่วยทางเดินหายใจ พัฒนาการทางสมองและปัญหาด้านสติปัญญา และส่งผลกระทบต่อ พัฒนาการประสาทความสามารถทางสติปัญญา และเพิ่มความเสี่ยงโรคทางเดินหายใจในเด็ก โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้งและช่วงมลพิษพุ่ง (ม.ค.-เม.ย.) ในหลายพื้นที่ รวมถึงการปิดโรงเรียนเป็นระยะๆ ในปี 2568 ที่ผ่านมา (UNICEF;2025) และโดยทั่วไป ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะให้บริการจัดการเรียนรู้ ดูแลพัฒนาการสร้างการเรียนรู้ จัดการศึกษา ตั้งแต่อายุแรกเกิดถึง ๕ ปี ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงเป็นสถานที่ที่เด็กเล็กซึ่งเป็นกลุ่มเปราะบางใช้เวลาอยู่เป็นเวลานานในแต่ละวันนอกเหนือจากที่บ้าน การปกป้องเด็กเล็กจากฝุ่น PM 2.5 จึงเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง ซึ่งอาจจัดกิจกรรมที่จะป้องกันเด็กเล็กจากฝุ่น ได้แก่ การควบคุมแหล่งกำเนิดฝุ่น การหลีกเลี่ยงพาเด็กออกนอกบ้านในช่วงที่ค่าฝุ่นสูง การใช้หน้ากากอนามัยที่เหมาะสมกับเด็ก เมื่อต้องออกไปข้างนอก การปิดประตู-หน้าต่าง และใช้เครื่องฟอกอากาศภายในที่พักอาศัย การล้างจมูกให้เด็กเป็นประจำ เพื่อลดการสะสมของฝุ่นในทางเดินหายใจ และการดูแลโภชนาการ ให้เด็กได้รับอาหารที่ช่วยเสริมภูมิคุ้มกัน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อขับเคลื่อนเชิงนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหาสาธารณสุขจากฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 2.5) และมลพิษทางอากาศ
2. เพื่อการสร้างความร่วมมือกันของคนในชุมชนในการแก้ไข และลดปัญหาจากฝุ่นละออง มลพิษทางอากาศ
3. เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ในการดูแลตัวเอง และสามารถป้องกันตนเองจากอันตรายของฝุ่นละออง ขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM 2.5)
4. พัฒนากลไกการขับเคลื่อนการดำเนินงานในระดับท้องถิ่น เพื่อลดและป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพของเด็กเล็กในชุมชน ที่เกิดจากอันตรายของฝุ่นละอองในระหว่างอยู่ที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

กลุ่มเป้าหมายและพื้นที่ดำเนินโครงการ

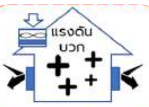
1. เด็กเล็ก และผู้ดูแลในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั่วประเทศ
2. เด็กเล็ก และผู้ดูแลในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่เป้าหมายนำร่อง ปีงบประมาณ 2569 (ซึ่งเป็นพื้นที่ปัญหาไฟป่าและหมอกควันสูง)

พื้นที่เขตสุขภาพ	จังหวัด	อำเภอ
เขตสุขภาพที่ 1	เชียงใหม่	อ.แม่แจ่ม อ.ฮอด อ.เชียงดาว
	เชียงราย	อ.เทิง อ.แม่สรวย อ.เชียงของ
	ลำพูน	อ.ลี้ อ.แม่ทา อ.บ้านโฮ้ง
	ลำปาง	อ.แจ้ห่ม อ.งาว อ.แม่เมาะ
	แพร่	อ.สอง อ.ลอง อ.ร้องกวาง
	น่าน	อ.เวียงสา อ.น่าน้อย อ.นาหมื่น
	พะเยา	อ.เชียงม่วน อ.ปง อ.จุน
	แม่ฮ่องสอน	อ.ปาย อ.แม่สะเรียง อ.เมือง
เขตสุขภาพที่ 2	เพชรบูรณ์	อ.วิเชียรบุรี อ.ศรีเทพ
	ตาก	อ.สามเงา อ.บ้านตาก อ.เมือง
	อุตรดิตถ์	อ.น้ำปาด
เขตสุขภาพที่ 3	นครสวรรค์	อ.ไพศาลี อ.พยุหะคีรี อ.หนองบัว
	อุทัยธานี	อ.บ้านไร่

กิจกรรมดำเนินงานภายใต้โครงการ

1. อบรมให้ความรู้ เรื่องความเข้าใจเกี่ยวกับภัยฝุ่นละอองขนาดเล็ก ที่ก่อให้เกิดปัญหาต่อสุขภาพของเด็กเล็ก /นักเรียนและวิธีป้องกันตนเอง
2. ปรับสภาพเตรียมความพร้อมจัดทำห้องเรียนปลอดฝุ่น ระบบฟอกอากาศสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
3. จัดกิจกรรม “ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ปลอดฝุ่น ปลอดโรค ปลอดภัย” เช่น พัฒนาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมให้สะอาด ปลอดภัย
4. ติดตามกระบวนการใช้ห้องปลอดฝุ่น อย่างน้อยสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง (โดยเครื่องมือวัดคุณภาพอากาศ)
5. ประเมินภาวะสุขภาพของเด็กในพื้นที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
6. รายงานผลการดำเนินโครงการ

รูปแบบ “ห้องปลอดฝุ่น” และ ความแตกต่าง ของแต่ละรูปแบบ

	 รูปแบบที่ 1	 รูปแบบที่ 2	 รูปแบบที่ 3
แนวทาง การจัดทำ	ปิดประตู-หน้าต่างให้มิดชิดป้องกันไม่ให้อากาศภายนอกรั่วซึมเข้าไปในห้อง	ปิดประตู-หน้าต่างและติดตั้งเครื่องฟอกอากาศ เพื่อลดปริมาณฝุ่นละอองในห้อง	ใช้พัดลมดูดอากาศจากภายนอกที่ผ่านการกรองฝุ่นแล้ว และจ่ายเข้ามาภายในห้อง
การลดฝุ่น ในห้อง	❌ * ลดฝุ่นในห้องไม่ได้ ทำได้เพียงป้องกันฝุ่นภายนอกไม่ให้เข้ามา	✅ สามารถลดฝุ่นในห้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยต้องเลือกที่มีขนาดเหมาะสมกับห้อง	
การระบาย อากาศ	❌ * ไม่สามารถระบายอากาศได้ อาจเกิดการสะสมของ CO ₂ มลพิษทางอากาศ หรือจุลชีพทางอากาศ ภายในห้องได้	✅ ระบายอากาศได้ดี ไม่เกิดการสะสมของ CO ₂ และมลพิษทางอากาศชนิดอื่น	
ค่าใช้จ่าย การติดตั้ง	ค่าใช้จ่ายน้อย	ค่าใช้จ่ายปานกลาง	ค่าใช้จ่ายสูง

* ควรเปิดห้องในช่วงที่ฝุ่นน้อย เช่น ช่วงกลางวัน

* ควรทำการระบายอากาศ โดยการเปิดประตู-หน้าต่างเป็นบางครั้ง